

Verksamheten i Europeiska unionen under 2013

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 20 mars 2014 att ge finansutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2013/14:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2013 och följdmotioner i de delar de berör utskottets beredningsområde.

Finansutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen i de delar som rör utskottets beredningsområde och över motionerna 2013/14:U11 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 4, 2013/14:U13 av Ulf Holm m.fl. (MP) yrkandena 1, 2, 3 och 9 och 2013/14:U12 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkandena 4, 5, 16, 17, 18, 19, 20 och 28.

Utskottet anser inte att något initiativ är nödvändigt med anledning av de motionsyrkanden som väckts inom utskottets beredningsområde. Yrkandena bör därför avstyrkas.

Utskottets överväganden

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2013 i enlighet med 10 kap. 2 § riksdagsordningen. Skrivelsen tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar.

Finansutskottets beredningsområde berörs främst av följande avsnitt i skrivelsen:

- Europa 2020 och den europeiska terminen (avsnitt 3 s. 24–27)
- EU:s fleråriga budgetram 2014–2020 och systemet för egna medel (avsnitt 4 s. 27–35)
- Ekonomi och finans (avsnitt 16 s. 92–102)
- Finansmarknaden (avsnitt 17 s. 103–110)
- Skatt på finansiella transaktioner (avsnitt 18.1.1 s. 111–112)
- EU:s budget (avsnitt 19 s. 116–118)
- Skydd av EU:s finansiella intressen (avsnitt 20 s. 118–120)
- Statistik (avsnitt 20 s. 121)
- Offentlig upphandling (avsnitt 34 s. 178–179).

Inledning

Regeringen inleder skrivelsen med att konstatera att under 2013 fortsatte EU-samarbetet att genomsyras av det besvärliga ekonomiska läget i många medlemsländer. Trots en viss stabilisering under året kvarstod betydande ekonomiska och finansiella svårigheter med bl.a. hög arbetslöshet som följd. Under 2013 kunde fokus flyttas från tidigare års mer akuta krisåtgärder till förmån för mer långsiktiga åtgärder. Diskussionerna handlade ofta om avvägningar mellan behovet av en konsolidering av de offentliga finanserna och åtgärder för att stödja tillväxten på kort och lång sikt.

Europa 2020 och den europeiska terminen

Skrivelsen

Europa 2020-strategin är EU:s gemensamma strategi för hållbar tillväxt och sysselsättning. Den europeiska terminen är ett ramverk som syftar till att öka samstämmigheten i rapporteringen och granskningen av medlemsstaternas åtgärder inom ramen för Europa 2020-strategin, stabilitets- och tillväxtpakten samt förfarandet för övervakning av makroekonomiska obalanser.

I november 2012 påbörjades den tredje europeiska terminen. Den inledes med att kommissionen presenterade sin årliga tillväxtöversikt med förslag till prioriteringar för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i EU för det kommande året. Vid Europeiska rådets möte i mars 2013 godkändes dessa prioriteringar av stats- och regeringscheferna som en vägledning inför medlemsstaternas årliga rapportering inom ramen för Europa 2020-strategin (nationella reformprogram) och stabilitets- och tillväxtpakten (stabilitets- och konvergensprogram).

Genom den europeiska terminen och Europa 2020-strategin betonades under 2013 behovet av strukturreformer på medlemsstatsnivå. I den årliga tillväxtrapporten, som presenterades i november, gjorde kommissionen bedömningen att de reformansträngningar som medlemsstaterna har genomfört börjar få positiva effekter.

Kommissionen föreslog i juni 2013 landspecifika rekommendationer till medlemsstaterna, vilka efter vissa justeringar antogs av rådet. När det gäller Sverige antog rådet fyra rekommendationer på grundval av kommissionens analys om genomförandet av såväl Europa 2020-strategin som stabilitets- och tillväxtpakten. I budgetpropositionen för 2014 redogjorde regeringen för de åtgärder som kommer att vidtas för att svara upp mot rekommendationerna.

För andra året genomfördes förfarandet för övervakning av makroekonomiska obalanser inom ramen för den europeiska terminen, i enlighet med det s.k. sexpaketet och förordningen om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser.

Motionen

I motion 2013/14:U12 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 4 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att Sverige inte ska delta i den europeiska terminen.

I motionen anför motionärerna bl.a. följande. Från att ha varit ett i huvudsak makroekonomiskt verktyg inkluderar Europa 2020-strategin och den europeiska terminen numera rättspolitiska och sociala frågor. Sund konkurrens och marknadstillträde är bättre för att nå tillväxt och samstämmighet mellan medlemsstaternas ekonomier än harmoniserad utbildningspolitik och användning av strukturfonder. Motionärerna finner anledning att ifrågasätta om EU ska fungera genom gemensamma mål som i förlängningen omvandlas till gemensamma rekommendationer och reformer i medlemsstaterna.

I yrkande 5 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen presenterar ett förslag till ett nationellt reformprogram för riksdagen genom en särskild skrivelse.

Enligt motionärerna är de nationella reformprogrammen en av de avgörande bitarna för att EU ska kunna utöva inflytande över en medlemsstats finanspolitik. Dessutom, och med beaktande av att den europeiska terminen utökats till att omfatta fler och fler politikområden, har den europeiska terminen på kort tid utvecklats till att bli ett av de starkaste verktyg EU har för att påverka medlemsstaterna.

För att medborgarna och de partier som är EU-skeptiska ska kunna ta del av och bilda opinion kring hur EU påverkar medlemsstaterna och vilka krav EU bör ställa på dessa är det av avgörande vikt att regeringens förslag till ett nationellt reformprogram lämnas till riksdagen i en särskild skrivelse, anser motionärerna.

Den europeiska terminen i riksdagen

I enlighet med den europeiska terminen ska medlemsstaterna i april varje år skicka in nationella reformprogram till kommissionen där man redogör för genomförandet av Europa 2020-strategin i den nationella politiken. I Sveriges nationella reformprogram för 2013, som skickades in i april, redogörs för regeringens förslag till åtgärder i budgetpropositionen för 2013 och 2013 års ekonomiska vårproposition.

Den 18 april 2013 informerade statssekreterare Susanne Ackum från Finansdepartementet och Oscar Wåglund-Söderström från Statsrådsberedningen utskottet om konvergensprogrammet och handlingsplanen för EU 2020-strategin.

Samråd ägde rum med EU-nämnden i februari 2013 inför behandlingen av tillväxtrapporten och i juni 2013 inför antagandet av de landspecifika rekommendationerna.

I maj 2013 inkom kommissionens rekommendation till rådets rekommendation om Sveriges nationella reformprogram för 2013, med avgivande av rådets yttrande om Sveriges konvergensprogram för 2012–2016. Den 30 maj 2013 redovisade EU-kommissionens biträdande generalsekreterare Christian Danielsson, vice enhetschef Mona Björklund och ekonomiske rådgivare Magnus Astberg kommissionens rekommendationer till Sverige inom ramen för den europeiska terminen för utskottet.

Ekonomi och finans

Skrivelsen

Sedan 2010 har man inom det ekonomiska och finansiella området i EU arbetat för att stärka regelverken och bygga ut krishanteringssystemet. År 2013 har till stor del präglats av arbetet med fördjupningen av EMU, särskilt uppbyggnaden av en bankunion.

Finansiellt stabilitetsstöd

I skrivelsen framhåller regeringen bl.a. följande. År 2013 var det första fulla verksamhetsåret för Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM). ESM är euroländernas permanenta stabilitetsmekanism. Den startade sin verksamhet i oktober 2012 och har en total utlåningskapacitet på 500 miljarder euro, varav 90 procent (ca 450 miljarder euro) var tillgängligt vid slutet av 2013. ESM har tagits i anspråk för två program, ett för Spanien och ett för Cypern.

Europeiska finansiella stödmekanismen (EFSM), som samtliga EU-länder står bakom, har en kapacitet på 60 miljarder euro, varav 11,5 miljarder euro återstår. EFSM används för programmen till Irland och Portugal. Den kan i och med etablerandet av ESM inte användas för nya program. Under 2013 gjordes inga utbetalningar från EFSM. Däremot förlängdes löptiderna på lånen till Irland och Portugal.

Inrättandet av ESM föregicks av en överenskommelse om en ändring i artikel 136 i EUF-fördraget, i vilken euroländernas rätt att bilda en stabilitetsmekanism klargörs. Fördragsändringen trädde i kraft den 1 maj 2013.

Motionen

I motion 2013/14:U12 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 16 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om finansiellt stabilitetsstöd och ESM.

I motionen anför motionärerna bl.a. följande. ESM ska styras av ett råd med euroländernas finansministrar. Även om beslut huvudsakligen ska tas enhälligt så öppnar detta upp för beslut genom kvalificerad majoritet under vissa förhållanden. En svensk finansminister kan alltså enkelt köras över, då röstetalet baseras på respektive lands andel av ESM:s kapital, vilket i sin tur baseras på andelen av befolkningen respektive bruttonationalprodukten.

Motionärerna ställer sig starkt negativa till att Sverige, i en eventuell framtid som en euronation, ska tvingas låna ut pengar efter beslut på federal nivå. Varje land måste ha en möjlighet och en rättighet att föra en ekonomisk politik som passar just det egna landet. Den s.k. korrigeringsmekanismen, som ska aktiveras per automatik om en stats budget inte uppnår det medelfristiga målet om en budget i balans eller med överskott, är oklar såväl till funktion som till tillvägagångssätt. På grund av det oklara rättsläget och för att skydda svenska skattepengar bör regeringen driva linjen att EFSM ska avskaffas, anser motionärerna. Så länge Sverige riskerar att dras djupare in i eurosamarbetet så måste Sverige ta avstånd från sådana ömsesidiga åtaganden som ESM.

Tidigare behandling

Den 22 maj 2012 justerade utskottet betänkande 2011/12:FiU40 Godkännande av Europeiska rådets beslut om ändring av artikel 136 i EUF-fördraget – stabilitetsmekanism för euroländer (prop. 2011/12:66).

Utskottet noterade i betänkandet att ESM ska ersätta den europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen (EFSM) och den europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten (EFSF) och kunna ge externt finansiellt stöd till euroområdet medlemsstater. EFSM kommer att bli en temporär krislösningsåtgärd som fasas ut efter hand som dess åtaganden löses och ESM kommer att kunna erbjuda ett tillräckligt krisstöd. Det fanns därför, enligt utskottet, inte något skäl att genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att agera för att avskaffa EFSM.

Riksdagen godkände för Sveriges del fördragsändringen den 30 maj 2012. Konstitutionsutskottet och utrikesutskottet yttrade sig i ärendet.

Finansutskottet informerades om arbetet med ett ramverk för finansiell stabilitetspolitik i juni 2013 av statssekreterare Johanna Lybeck Lilja. Samråd i EU-nämnden ägde rum i december.

Fördraget om stabilitet, samordning och styrning

I skrivelsen framhåller regeringen bl.a. följande. I januari 2013 trädde fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom den ekonomiska och monetära unionen, den s.k. finanspakten, i kraft. Detta mellanstatliga fördrag, som etablerades vid sidan av de befintliga EU-fördragen, har ratificerats av 25 av EU:s medlemsstater, däribland Sverige. Fördraget innehåller bestämmelser som syftar till att stärka de offentliga finanserna och samordningen av den ekonomiska politiken i euroområdet.

Efter godkännande från riksdagen ratificerade regeringen fördraget i mars, och anslöt därmed Sverige till det. Fördragets bestämmelser är bindande för euroländerna, men innebär inte några rättsliga förpliktelser för de medlemsstater i EU som, i likhet med Sverige, inte har euron som valuta, såvida de inte förklarar sin avsikt att vara bundna av fördraget.

Motionen

I motion 2013/14:U12 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 18 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att dra tillbaka Sveriges godkännande av fördraget om stabilitet, samordning och styrning.

I motionen anför motionärerna bl.a. följande. Varje land måste ha en möjlighet och en rättighet att föra en ekonomisk politik som passar just det egna landet. En koordinerad penningpolitik och en ökad centralisering av makt mellan länder med olika förutsättningar och målsättningar har kommit att innebära stora bekymmer. Hela Europa har att vinna på fri handel och frivilligt samarbete. Här ingår att värna den inre marknaden, men även att bekämpa den tilltagande överstatligheten, den växande federalismen

och nedmonteringen av Europas fria nationer. Motionärerna anser därmed att Sverige ska dra tillbaka sitt godkännande av fördraget om stabilitet, samordning och styrning.

Tidigare behandling

Den 21 februari 2013 justerade finansutskottet betänkande 2012/13:FiU28 Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen. Utskottet noterade i betänkandet särskilt följande. Den ekonomiska och finansiella krisen har tydligt visat på vikten av ett stabilt finanspolitiskt regelverk. Det gäller inte minst euroländerna som genom den gemensamma valutan påverkar varandra i stor utsträckning.

Fördraget är ett viktigt bidrag till att stärka regelverket på nationell nivå i euroländerna, och kan hjälpa länderna att uppnå hållbara offentliga finanser. Sveriges ekonomi är beroende av handeln med euroländerna. Ett väl fungerande euroområde är därför av stor vikt för Sverige. Att Sverige godkänner fördraget är också en viktig signal om att Sverige ger euroländerna stöd att ta de steg som de anser nödvändiga för att bemästra den pågående skuldcrisen och bygga en fast grund för att förhindra framtida kriser.

Enligt utskottet var det en förutsättning för att riksdagen skulle godkänna fördraget att det inte påverkar Sveriges beslutanderätt över finanspolitiken och riksdagens budgetmakt. Utskottet delade därför regeringens uppfattning att Sverige inte skulle förklara sig bundet av fördragets regler. Konstitutionsutskottet yttrade sig i ärendet.

Den 16–17 oktober 2013 arrangerade det litauiska parlamentet Seimas det första parlamentarikermötet inom ramen för finanspakten. I artikel 13 i finanspakten talas om ”en konferens som sammanför företrädare för de berörda utskotten i Europaparlamentet och företrädare för de berörda utskotten i de nationella parlamenten i syfte att diskutera budgetpolitiska och andra frågor som omfattas av det här fördraget” (en s.k. artikel 13-konferens). I konferensen deltog parlamentariker från 27 medlemsländer och ledamöter från Europaparlamentet. Från finansutskottet deltog två ledamöter.

Det andra finanspaktsmötet hölls i januari 2014 i Bryssel på temat European Parliamentary Week om den europeiska terminen och artikel 13-konferensen. Från finansutskottet deltog fyra ledamöter. Efter de diskussioner som fördes har det grekiska ordförandeskapet lämnat förslag till ändringar i den arbetsordning som togs fram vid det första mötet i Vilnius. Arbetsordningen kommer fortsatt att hanteras inom ramen för det italienska ordförandeskapet.

Ekonomiska och monetära unionen

I skrivelsen framhåller regeringen bl.a. följande. Inför Europeiska rådets möte i december 2012 fördes en diskussion om vissa långtgående förslag inriktade på en centralisering av beslutsfattandet om den ekonomiska politiken. Förslagen baserades på en rapport från Europeiska rådets ordförande

och ett meddelande från kommissionen – En plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union (KOM(2012) 777). Europeiska rådet beslutade dock att lägga de mest långtgående förslagen åt sidan och låta uppföljningen under året omfatta följande fyra frågor:

- samordning i förväg av nationella ekonomiska reformer
- den sociala dimensionen av EMU
- individuella arrangemang av kontraktsmässig art
- solidaritetsmekanismer knutna till dylika arrangemang.

Motionerna

I motion 2013/14:U13 av Ulf Holm m.fl. (MP) yrkande 1 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förebygga framtida ekonomiska kriser.

I motionen anförs motionärerna bl.a. följande. Det finns en fara i att den snabba beslutstakten gör att demokratiska principer sätts åt sidan. Att införa långtgående åtgärder som inte har stöd bland befolkningen skapar inte stabilitet och trygghet i ekonomin, utan riskerar snarare att bygga in en ökad osäkerhet i det europeiska politiska och ekonomiska systemet.

Under 2013 har EU-kommissionen återkommande fört upp diskussionen om att fördjupa den ekonomiska och monetära unionen (EMU), bl.a. med en ökad samordning av den ekonomiska politiken. Detta anser motionärerna att regeringen med all kraft ska motverka. Motionärerna vill begränsa centralstyrningen i EU, vilket betyder att medlemsländerna ska få behålla makten över sin egen ekonomiska politik. De vill vidare se till att kraven på större eget kapital inom större banker i EU efterlevs och att det ställs krav på insyn i verksamheter inom finanssektorn.

I motion 2013/14:U12 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 17 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett permanent svenskt undantag för EMU och euron som valuta.

I motionen anförs motionärerna bl.a. följande. Sverige har i enlighet med den nuvarande förordningen och i enlighet med Sveriges medlemskap i EU en formell och rättslig skyldighet att gå med i den tredje etappen av EMU och införa euron som valuta. Sverige har till skillnad från exempelvis Storbritannien och Danmark inte ett formellt undantag från detta. Därför måste Sverige förhålla sig till ett eventuellt framtida medlemskap i EMU:s tredje etapp och ha synpunkter på det som i dag är att betrakta som EMU-områdets angelägenheter.

Tidigare behandling

Finansutskottet har tidigare behandlat förslag om ett svenskt formellt undantag från valutaunionen, bl.a. i betänkande 2011/12:FiU40 Godkännande av Europeiska rådets beslut om ändring av artikel 136 EUF-fördraget – stabi-

litetsmekanism för euroländer och i betänkande 2012/13:FiU28 Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen.

Utskottet stod i det senare betänkandet fast vid sin tidigare bedömning att Sverige inte behöver ett formellt undantag från valutaunionen. Att Sverige godkänner fördraget påverkar inte Sveriges ställning i förhållande till euron. Fördraget påverkar inte heller förutsättningarna för Sverige att införa euron som valuta. Utskottet såg därför ingen anledning att omvärdera sin tidigare bedömning.

Sveriges hållning till valutaunionen grundas på riksdagens beslut enligt betänkande 1997/98:FiU9 Sverige och den ekonomiska och monetära unionen (prop. 1997/98:25). Beslutet innebär att Sverige inte deltar i valutaunionen från början och att frågan om ett senare deltagande ska underställas svenska folket för prövning med slutligt beslut av riksdagen.

Den 12 mars 2013 justerade utskottet granskningsutlåtande 2012/13:FiU29 En plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union. I det konstaterade utskottet att det är viktigt för Sverige att EMU fungerar väl. Den finansiella och ekonomiska krisen har tydligt visat att den svenska ekonomin är starkt beroende av utvecklingen inom euroområdet. Åtgärder i kommissionens plan beskrivs dock endast på ett övergripande sätt – det saknades debatt och analyser av åtgärdernas effekter på den europeiska ekonomin. Därför var det enligt utskottet svårt att bedöma och värdera kommissionens olika förslag.

Utskottet konstaterade dock att kommissionens plan innebär en betydande centralisering av den ekonomiska politiken i EU. Det är en mycket oroande utveckling, menade utskottet, och underströk betydelsen av en bred debatt och om de nationella parlamentens centrala roll i den fortsatta behandlingen. EU och euroländerna borde koncentrera sig på att genomföra och tillämpa det redan beslutade ramverket för ekonomisk-politisk samordning och avsluta de förhandlingar som fortfarande pågår, enligt utskottet.

I maj 2013 deltog en ledamot av utskottet vid ett seminarium i Bryssel på temat Blueprint EMU.

Inom ramen för bankunionen informerades utskottet om den gemensamma avvecklingsmekanismen (SRM) i juni, oktober och december 2012 och i mars 2013. I oktober 2012 hölls en överläggning med finansmarknadsminister Peter Norman och i november 2013 hölls en överläggning om den gemensamma tillsynsmekanismen (SSM).

Finansminister Anders Borg informerade utskottet om den gemensamma tillsynsmekanismen och den gemensamma avvecklingsmekanismen den 3 april 2014.

Europeiska investeringsbanken

I skrivelsen framhåller regeringen bl.a. följande. Europeiska investeringsbanken (EIB) är en fristående institution inom EU. Bankens huvudsyfte är att bidra till en balanserad och störningsfri utveckling av den inre marknaden. Under 2013 har EIB:s finansiering legat på en högre nivå än föregående år, ca 69 miljarder euro i tecknade lån (prognos), vilket framför allt beror på det kapitaltillskott som det beslutades om under 2012.

Motionen

I motion 2013/14:U12 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 19 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den europeiska investeringsbanken.

Motionärerna motsätter sig att Sverige ska delta i en ökning av Europeiska investeringsbankens kapital. Risker, beroende av bankens resultat, utlåningspolitik och finansiella ställning, blir för svenskt vidkommande alltför höga, anför motionärerna. Det förefaller som en olycklig princip att öka statsskulden för att låna ut medel till tredje part.

Tidigare behandling

Den 27 maj 2013 lade kommissionen fram ett förslag om ett nytt utlåningsmandat för Europeiska investeringsbankens utlåning under 2014–2020 som delvis garanteras av EU-budgeten (KOM(2013) 293).

Den 15 augusti 2013 informerades riksdagen om regeringens hållning i faktapromemoria 2012/13:121 Europeiska investeringsbankens utlåning utanför EU 2014–2020. Regeringen ställde sig generellt positiv till kommissionens förslag.

Förslag om en ökning av Europeiska investeringsbankens kapital som läggs i regeringens budgetproposition behandlas vanligen i finansutskottets betänkande nr 2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

I motion 2012/13:Fi253 av Erik Almqvist m.fl. (SD) motsatte sig motionärerna regeringens förslag om en ökning av EIB:s kapital. Utskottet avslög motionen i betänkande 2012/13:FiU2 och godkände samtidigt ett svenskt deltagande. Förslaget antogs av Europaparlamentet den 11 mars 2014.

Skatt på finansiella transaktioner

Skrivelsen

Samarbetet inom EU på skatteområdet syftar bl.a. till att säkerställa den inre marknads upprättande och funktion och att undvika en snedvridning av konkurrensen. Under 2013 fördes diskussioner om bl.a. kommissionens förslag om en skatt på finansiella transaktioner.

Den 22 januari bemyndigade Ekofinrådet elva medlemsstater (Belgien, Estland, Frankrike, Grekland, Italien, Portugal, Slovenien, Slovakien, Spanien, Tyskland och Österrike) att inleda ett fördjupat samarbete om en skatt på finansiella transaktioner (FTT). Detta skedde sedan dessa medlemsstater uppmanat kommissionen att lämna ett förslag till bemyndigande om ett fördjupat samarbete i fråga om FTT. Bakgrunden var att det vid Ekofinrådets möte i juni 2012 hade bekräftats att det inte fanns ett enhälligt stöd för den FTT som kommissionen hade föreslagit i september 2011 (inom EU27).

Sverige röstade ja till bemyndigandet, men gjorde tillsammans med Bulgarien, Danmark, Polen, Rumänien och Ungern ett gemensamt protokolluttalande i vilket undertecknande medlemsstater förutsatte att icke deltagande medlemsstaters intressen skulle beaktas i den fortsatta behandlingen av skatteförslaget sedan bemyndigandet om ett fördjupat samarbete hade godkänts. Under året har förhandlingar om direktivförslaget pågått i rådets arbetsgrupp för skattefrågor. Sverige har deltagit aktivt, men har inte rösträtt.

Regeringen anser att Sverige inte ska delta i ett fördjupat samarbete i EU om en skatt på finansiella transaktioner. Regeringen har dock respekt för att en sådan skatt har hög politisk prioritet för flera medlemsstater och förutsätter att icke deltagande medlemsstaters intressen beaktas i den fortsatta behandlingen av skatteförslaget sedan bemyndigandet om ett fördjupat samarbete har godkänts.

Motionerna

I motion 2013/14:U11 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 4 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en skatt på finansiella transaktioner.

I motionen anför motionärerna bl.a. följande. Någon form av beskattning av finanssektorn som dels bidrar till välfärdens finansiering, dels förbättrar finansmarknadernas funktionssätt, bör prövas. Tänkbara alternativ är en finansiell aktivitetsskatt eller en finansiell transaktionsskatt.

Motionärerna kan tänka sig att pröva en finansiell transaktionsskatt om den grundas på internationella överenskommelser där de huvudsakliga finansmarknaderna ingår. Oavsett utformningen av en sådan skatt ska intäkterna ovillkorligen gå till respektive medlemsstat. Det nu aktuella initiativet från EU-kommissionen om ett fördjupat samarbete mellan elva medlemsstater om en finansiell transaktionsskatt lever dock inte upp till dessa målsättningar och Sverige ska därför inte delta i det fördjupade samarbetet. Regeringen har därmed ansvaret för att i det fortsatta förhandlingsarbetet förvisa sig om att svenska företags valutasäkring och svenska företagsfinansieringar inte omfattas av skatten.

Motionärerna accepterar inte på några villkor att skatt på finansiella transaktioner helt eller delvis blir egna medel för EU.

I motion 2013/14:U13 av Ulf Holm m.fl. (MP) yrkande 2 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att begränsa spekulationer på finansmarknaden. I yrkande 9 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en skatt på finansiella transaktioner inom EU, fri för alla medlemsstater att delta i.

I motionen anför motionärerna bl.a. följande. Frågan om en skatt på finansiella transaktioner har mot bakgrund av finanskrisen fått förnyad aktualitet. EU-kommissionen presenterade i september 2011 ett förslag på en skatt på omsättningen av aktier, fondandelar och obligationer och beräknar att denna skulle ge årliga inkomster på drygt 57 miljarder euro, samt minska instabiliteten på finansmarknaden. Intäkterna ska användas till gröna investeringar, för förnybar energi och hållbara transporter, som stimulerar jobb, främst i fattigare delar av EU. EU ska fatta beslut om hur intäkterna används för dessa syften. Det är enligt motionärerna djupt beklagligt att den svenska regeringen agerar bromskloss och aktivt motverkar en reform som syftar till att skapa en långsiktigt stabil ekonomi, där investeringar i den reala ekonomin ges företräde framför spekulationer i finansiella instrument.

I motion 2013/14:U12 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 20 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om finansiella transaktioner.

I motionen anför motionärerna bl.a. följande. Frågan om en internationell finanstransaktionsskatt är relevant ur minst två aspekter. Dels är skattepolitiken en nationell angelägenhet, dels skulle en sådan skatt resultera i kapitalflykt till andra finanscentrum utanför EU och i förlängningen minska hela EU:s BNP. En sådan skatt kan i princip endast införas globalt, eller inte alls. Motionärerna vänder sig därför emot en skatt på finansiella transaktioner inom EU.

Tidigare behandling

Den 9 april 2013 subsidiaritetsprövade skatteutskottet ett EU-förslag om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner (KOM(2013) 71). Utskottet fann att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och justerade utlåtande 2012/13:SkU33.

Den 12 april och den 14 juni 2012 informerade finansminister Anders Borg utskottet om de pågående förhandlingarna om en finansiell transaktionsskatt.

Den 25 oktober informerade EU-minister Birgitta Ohlsson och statssekreterarna Hans Lindblad och Hans Lindberg finansutskottet och skatteutskottet om EU:s långtidsbudget (MFF) där en skatt på finansiella transaktioner föreslås utgöra en intäktspost.

Den 27 november 2012 informerade finansminister Anders Borg utskottet om det fördjupade samarbetet om en finansiell transaktionsskatt.

Förslaget är för närvarande uppe för en första behandling i Europaparlamentet.

EU:s budget

Skrivelsen

EU:s budget omfattar Europeiska unionens samtliga förväntade inkomster och utgifter. Den 8 februari 2013 nådde Europeiska rådet en uppgörelse om EU:s fleråriga budgetram för perioden 2014–2020. Rådet, Europaparlamentet och kommissionen nådde en politisk överenskommelse om den fleråriga budgetramen vid Europeiska rådets möte den 27–28 juni 2013. Europaparlamentet röstade sedan ja till uppgörelsen i november 2013. Överenskommelsen omfattar bl.a. ett interinstitutionellt avtal om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen.

Uppgårelsen vid Europeiska rådet kan ses som positiv ur svensk synvinkel. Den totala utgiftsnivån i nominella termer minskar för första gången i unionens historia och det befintliga regelverket för medlemsländernas avgifter, inklusive rabatter, kvarstår med vissa förändringar. Uppgårelsen innebär också en modernisering av utgiftsstrukturen i form av omprioriteringar mellan politikområden, vilket var en viktig fråga för Sverige under förhandlingarna. Under perioden 2014–2020 minskar bl.a. utgifterna för sammanhållningspolitiken med 8 procent jämfört med perioden 2007–2013. Den fleråriga budgetramen för perioden 2014–2020 omfattar totalt 960 miljarder euro.

Under 2013 förhandlades budgeten för 2014, vilket är det första året i den fleråriga budgetram som omfattar perioden 2014–2020. Årsbudgetförfarandet för 2014 inleddes med att kommissionen den 26 juni 2013 presenterade sitt budgetförslag. Vid Ekofinrådets möte den 11 november 2013 behandlades årsbudgeten för 2014. Sverige, tillsammans med tre andra medlemsstater, kunde inte stödja den kompromiss som lades fram eftersom marginalerna i årsbudgeten för 2014 var för små. Kompromissen antogs dock formellt av rådet den 19 november 2013 och slutligen av Europaparlamentet vid dess plenarsession den 20 november 2013.

Europeiska revisionsrättens granskning av kommissionens genomförande av budgeten ligger till grund för bedömningen av om kommissionen ska beviljas ansvarsfrihet för det aktuella budgetåret. I november varje år presenterar Europeiska revisionsrätten sin årsrapport för det föregående budgetåret. Vid Ekofinrådets möte i februari 2013 röstade Sverige nej till rådets rekommendation till Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten 2011.

Motionerna

I motion 2013/14:U13 av Ulf Holm m.fl. (MP) yrkande 3 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige måste ta initiativ för att ytterligare bekämpa oegentligheter i EU.

I motionen anför motionärerna bl.a. följande. Sedan flera år tillbaka pågår ett arbete med att försöka komma till rätta med problem gällande korrektheten i hur EU:s pengar används, såväl inom EU-kommissionen som i medlemsstaterna. Revisionsrätten kan dock fortfarande inte avge något ordentligt intyg om hur EU hanterar alla penningtransaktioner. Motionärerna anser därför att Sverige borde agera mer för att oegentligheter med EU-medel ska bekämpas.

I motion 2013/14:U12 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 28 föreslår motionärerna att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för en avveckling av sammanhållningspolitiken samt att budgetrestriktivitet iakttas när det gäller användningen av EU:s budget. Hårdare krav ska även införas på kontroller och redovisning av EU:s medel innan utbetalning, anser motionärerna.

I motionen anför motionärerna bl.a. följande. Regeringen bör motverka varje försök under det kommande året att använda svenska skattemedel för att finansiera biståndsprojekt i andra EU-länder inom ramen för sammanhållningspolitiken. Motionärerna anför vidare att inget medlemsland bör få tillgång till EU:s strukturfonder om inte landet i fråga kan visa att det inte förekommer korruption eller felanvändning av EU:s medel.

Tidigare behandling

Den 29 september 2011 höll utskottet en överläggning om EU:s långtidsbudget för perioden 2014–2020 med EU-minister Birgitta Ohlsson och statssekreterare Hans Lindblad från Finansdepartementet.

Kommissionens förslag till årsbudget kom in till riksdagen den 26 juni 2013. Regeringen framhöll i faktapromemoria 2012/13:134 att Sverige i förhandlingarna verkar för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU, i enlighet med proposition 1994/95:40. Sverige ska verka för en kostnadseffektiv användning av EU:s medel och närhetsprincipen ska tillämpas på budgetområdet. Detta innebär en strikt budgetdisciplin, dvs. att verka för en begränsning av EU:s utgifter inom budgetramen och därmed av den svenska avgiften till EU. Det övergripande målet i förhandlingarna om 2014 års EU-budget var, liksom tidigare år, att nå en så restriktiv budget som möjligt.

Eftersom förhandlingarna om den fleråriga budgetramen drog ut på tiden hölls inga överläggningar om EU:s årsbudget i finansutskottet under 2013.

Regeringen höll samråd med EU-nämnden och informerade finansutskottet inför rådets läsning av budgetförslaget i juli och inför förlikningen i november 2013.

I ett särskilt avsnitt av Årsredovisningen för staten lämnar regeringen ett intygande om hanteringen av EU-medel i Sverige. Årsredovisningen för staten 2012 och intygandet lämnades till riksdagen den 16 maj 2013, och justerades i betänkande 2012/13:FiU33 den 21 juni 2013.

Den 31 januari 2013 subsidiaritetsprövade utskottet ett förslag till förordning om inrättande av ett unionsprogram till stöd för särskild verksamhet inom finansiell rapportering och revision för perioden 2014–2020. Förslaget ansågs inte strida mot subsidiaritetsprincipen.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringens skrivelse med berättelse om verksamheten i Europeiska unionen utgör ett viktigt instrument för att riksdagen ska kunna följa utvecklingen inom EU och hur regeringen har agerat i det europeiska samarbetet.

Enligt utskottet är det viktigt för Sverige att Ekonomiska och monetära unionen (EMU) fungerar väl. Den finansiella och ekonomiska krisen har tydligt visat att den svenska ekonomin är starkt beroende av utvecklingen i euroområdet. För Sveriges del är det också av stor betydelse att den inre marknaden (EU-28 plus EES-länderna) utvecklas positivt och skapar möjligheter för svenska företag och medborgare. Sverige har därför ett stort intresse av att euroländerna löser sina problem, bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik och därmed bidrar till att stabilisera den ekonomiska och sociala utvecklingen i Europa.

Det finns en bred samsyn i riksdagen om regleringen av och tillsynen över de finansiella marknaderna på EU-nivå. När det gäller de konkreta förslagen inom utskottets område är de svenska ståndpunkterna väl kända, tydliga och väl förankrade i riksdagen.

I egenskap av medlem i Europeiska unionen har Sverige åtagit sig att nå Europa 2020-målen och att omvandla dem till nationella mål och tillväxtfrämjande strategier. Tillväxteffekten får man dock bara om alla länders enskilda insatser samordnas och inriktas mot samma mål, varför EU-kommissionen har infört en årligen återkommande cykel för samordning av ekonomi- och finanspolitiken – den europeiska planeringsterminen. Arbetet med termen är en del av reformen av EU:s regler om samordning av medlemsländernas ekonomiska politik som har sin grund i stabilitets- och tillväxtpakten.

Utskottet har flera gånger tidigare, bl.a. i utlåtande 2009/10:FiU40 om samordning av den ekonomiska politiken framhållit vikten för hela Europa av att respekten för stabilitets- och tillväxtpakten återställs. Det långsiktiga

ansvaret för de offentliga finanserna och den samhällsekonomiska stabiliteten i medlemsstaterna är av central betydelse för att bevara trovärdigheten för finanspolitiken. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Det ligger i Sveriges intresse att även andra länder har finanspolitiska ramverk och regelverk som främjar ekonomisk stabilitet och tillväxt. Sverige har intresse av att sådana ram- och regelverk både finns och i fortsättningen tillämpas effektivt. Med den europeiska terminen finns nu även en gemensam övervakningscykel för budget- och strukturpolitiken. Utskottet står fast vid sin åsikt att när rådet och kommissionen tillämpar regelverket för förstärkt samordning av den ekonomiska politiken ska de fullt ut respektera de nationella parlamentens roll. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka yrkande 4 i motion 2013/14:U12 om att Sverige inte ska delta i den europeiska terminen.

Regeringen presenterar det nationella reformprogrammet i utskottet varje vår och ger ledamöter av alla partier möjlighet att framföra sina åsikter. Det nationella reformprogrammet blir på så sätt politiskt förankrat i riksdagen. Denna ordning tycker utskottet är bra. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2013/14:U12 yrkande 5 om att regeringen ska presentera förslaget till ett nationellt reformprogram i en särskild skrivelse till riksdagen.

Utskottet konstaterar att den europeiska stabilitetsmekanismen (ESM) ska ersätta den europeiska finansiella stabilitetsmekanismen (EFSM) och den europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten (EFSF). EFSM kommer att bli en temporär krislösningsåtgärd som fasas ut efter hand som dess åtaganden löses. Utskottet finner därför inte något skäl att uppmana regeringen att agera för att avskaffa EFSM. Utskottet noterar vidare att riksdagen den 30 maj 2012 godkände ändringen av artikel 136 i EUF-fördraget – stabilitetsmekanism för euroländer. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka yrkande 16 i motion 2013/14:U12.

När det gäller yrkande 18 i motion 2013/14:U12 om att Sverige ska dra tillbaka sitt stöd för fördraget om stabilitet, samordning och styrning framhåller utskottet att riksdagen den 7 mars 2013 beslutade om utskottets betänkande 2012/13:FiU28 om fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen. I betänkandet framhöll utskottet bl.a. att syftet med fördraget är att stärka de offentliga finanserna och samordningen av den ekonomiska politiken i euroområdet. Fördragets regler blir endas bindande för Sverige om Sverige i framtiden inför euron som valuta eller förklarar sig bundet av reglerna. Utskottet föreslog ett tillkännagivande till regeringen för att ytterligare förvissa sig om att riksdagen kommer att få ta ställning till ett beslut som innebär att Sverige i framtiden blir bundet av fördragets regler eller motsvarande EU-regler. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka yrkandet.

Utskottet bevakar noga utvecklingen mot ett fördjupat och centraliserat samarbete på det ekonomisk-finansiella området. Det skulle vara olyckligt för EU om man hamnar i ett läge där euroländerna har en egen budget

och ytterligare samordnar politikområden utanför dagens EU-28-samarbete. En sådan utveckling skulle också göra det svårare för de medlemsstater som nu står utanför eurosamarbetet att ansluta sig i framtiden.

Utskottet anser att det är viktigt med ett väl fungerande EMU men att EMU inte bör utvecklas i en starkt centraliserande riktning. Nu ska man effektivt genomföra och tillämpa det förstärkta regelverket för ekonomisk-politisk samordning, anser utskottet. Demokratisk legitimitet, ansvarsutkrävande och de nationella parlamentens roll är mycket centrala aspekter. Eventuella nya förfaranden måste ha ett tydligt mervärde, samtidigt som det är viktigt att EU hålls samman. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2013/14:U13 yrkande 1 om att förebygga framtida ekonomiska kriser.

Utskottet står vidare fast vid sin tidigare bedömning att Sverige inte behöver ett formellt undantag från valutaunionen. Att Sverige har godkänt fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen (finanspakten) påverkar inte Sveriges rättsliga ställning i förhållande till euron. Fördraget påverkar inte heller förutsättningarna för Sverige att införa euron som valuta. Utskottet ser därför ingen anledning att nu omvärdera sin tidigare bedömning. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka motion 2013/14:U12 yrkande 17 om att regeringen ska verka för att Sverige får ett formellt undantag från att införa euron som valuta.

Utskottet konstaterar att Europeiska investeringsbanken (EIB) är en fristående institution inom Europeiska unionen och att ett medlemskap i EIB automatiskt följer av ett medlemskap i EU. Riksdagen beslutade den 18 december 2013 om en ökning av EIB:s kapital. Därmed avslogs motion 2012/13:Fi253 där motionärerna motsatte sig detta. Ökningen av EIB:s kapital godkändes av Europaparlamentet den 11 mars 2014. Utskottet anser därför att det är uppenbart att utrikesutskottet ska avstyrka yrkande 19 i motion 2013/14:U12 om att Sverige inte ska delta i en ökning av EIB:s kapital.

Utskottet erinrar om sina tidigare uttalanden om att en grundläggande utgångspunkt för EU-samarbetet inom det ekonomiska och finansiella området är att den nationella kompetensen ska värnas när det gäller finanspolitiska vägval, och att skatter primärt är en fråga som ska beslutas nationellt.

Utskottet har tidigare, liksom skatteutskottet i ett yttrande till finansutskottet, motsatt sig förslaget om att införa en skatt på finansiella transaktioner som en del av EU-budgetens egna medel. Utskottet är överens med regeringen om att egna medel till EU inte ska komma från skatter som EU-kommissionen lägger fast. Enligt utskottet finns det andra lämpliga åtgärder än en finansiell transaktionsskatt för att hantera finanssektorns risktagande och ansvar i finansiella kriser. Sverige driver exempelvis på för att stabilitetsavgifter och tillhörande stabilitetsfonder ska inrättas både internationellt och inom EU, och Sverige har varit vägledande när det gäller att införa stabilitetsavgifter för banker och kreditinstitut.

Liksom regeringen anser utskottet att det finns bättre sätt att påverka finanssektorns agerande, såsom stabilitetsavgifter och kapitaltäckningsregler, än att införa en skatt på finansiella transaktioner. Utskottet anser därmed att utrikesutskottet bör avstyrka yrkande 4 i motion 2013/14:U11, yrkandena 2 och 9 i motion 2013/14:U13 och yrkande 20 i motion 2013/14:U12 om en skatt på finansiella transaktioner och spekulationer på finansmarknaden.

Utskottet stöder regeringens arbete i förhandlingarna om EU:s budget. Sverige ska även i fortsättningen verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU, innebärande en kostnadseffektiv användning av EU:s medel och en strikt budgetdisciplin, anser utskottet. I fråga om kontroller och redovisning av EU:s medel noterar utskottet att Sverige röstade nej till rådets rekommendation till Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av budgeten 2011. Utskottet anser därför att utrikesutskottet bör avstyrka yrkande 28 i motion 2013/14:U12 om budgetrestriktivitet och krav på kontroller av EU:s medel och yrkande 3 i motion 2013/14:U13 om bekämpning av oegentligheter i EU.

Stockholm den 10 april 2014

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Pia Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Peder Wachtmeister (M), Carl B Hamilton (FP), Per Åsling (C), Sven-Erik Bucht (S), Staffan Anger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Ulla Andersson (V), Jörgen Andersson (M), Ardalan Shekarabi (S), Ann-Kristine Johansson (S) och Lotta Olsson (M).

Avvikande meningar

1. Europa 2020 och den europeiska terminen (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Europa 2020-strategin och den europeiska terminen inkluderar numera rätts-politiska och sociala frågor. Sund konkurrens och marknadstillträde är bättre för att nå tillväxt och samstämmighet mellan medlemsstaternas ekonomier än harmoniserad utbildningspolitik och användning av strukturfon-der. Det finns anledning att ifrågasätta om EU ska fungera genom gemensamma mål som i förlängningen omvandlas till gemensamma rekomen-dationer och reformer i medlemsstaterna. Regeringen bör verka för att den europeiska terminen endast ska omfatta de länder som omfattas av stödprogram eller ingår i eurogruppen.

De nationella reformprogrammen är en av de avgörande bitarna för att EU ska kunna utöva inflytande över en medlemsstats finanspolitik. Dess-utom har den europeiska terminen på kort tid utvecklats till att bli ett av de starkaste verktyg EU har för att påverka medlemsstaterna. För att med-borgarna och de partier som är EU-skeptiska ska kunna ta del av och bilda opinion kring hur EU påverkar medlemsstaterna och vilka krav EU bör ställa på dessa är det av avgörande vikt att regeringens förslag till ett nationellt reformprogram lämnas till riksdagen i en särskild skrivelse.

Jag anser därmed att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2013/14:U12 (SD) yrkande 4 att Sverige inte ska delta i den europeiska terminen och yrkande 5 om att regeringen presenterar ett förslag till nationellt reformpro-gram för riksdagen genom en särskild skrivelse.

2. Finansiellt stabilitetsstöd (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM) ska styras av ett råd med eurolän-dernas finansministrar. Även om beslut huvudsakligen ska tas enhälligt så öppnar detta upp för beslut genom kvalificerad majoritet under vissa förhål-landen. En svensk finansminister kan alltså enkelt köras över, då röstetalet baseras på respektive lands andel av ESM:s kapital, vilket i sin tur baseras på andelen av befolkningen respektive bruttonationalprodukten.

Jag ställer mig starkt negativ till att Sverige, i en eventuell framtid som en euronation, ska tvingas låna ut pengar efter beslut på federal nivå. Varje land måste ha en möjlighet och en rättighet att föra en ekonomisk politik som passar just det egna landet. Den s.k. korrigeringsmekanismen är oklar såväl till funktion som till tillvägagångssätt. På grund av det oklara rättsläget och för att skydda svenska skattepengar bör regeringen

driva linjen att den europeiska finansiella stödmekanismen (EFSM) ska avskaffas. Så länge Sverige riskerar att dras djupare in i eurosamarbetet så måste Sverige ta avstånd från sådana ömsesidiga åtaganden som ESM.

Jag anser därmed att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2013/14:U12 (SD) yrkande 16 om finansiellt stabilitetsstöd och ESM.

3. Fördraget om stabilitet, samordning och styrning (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Varje land måste ha en möjlighet och en rättighet att föra en ekonomisk politik som passar just det egna landet. En samordnad penningpolitik och en ökad centralisering av makt mellan länder med olika förutsättningar och målsättningar har kommit att innebära stora bekymmer. Hela Europa har att vinna på fri handel och frivilligt samarbete. Här ingår att värna den inre marknaden, men även att bekämpa den tilltagande överstatligheten, den växande federalismen och nedmonteringen av Europas fria nationer. Sverige ska därför dra tillbaka sitt godkännande av fördraget om stabilitet, samordning och styrning.

Jag anser därmed att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2013/14:U12 (SD) yrkande 18 om att dra tillbaka Sveriges godkännande av fördraget om stabilitet, samordning och styrning.

4. Ekonomiska och monetära unionen (MP)

Per Bolund (MP) anför:

Eurosamarbetet är en bidragande orsak till den ekonomiska krisen. Den snabba beslutstakten gör att demokratiska principer sätts åt sidan, vilket det finns en fara i. Att vidta långtgående åtgärder som inte har stöd bland befolkningen skapar inte stabilitet och trygghet i ekonomin, utan riskerar snarare att bygga in en ökad osäkerhet i det europeiska politiska och ekonomiska systemet.

Under 2013 har EU-kommissionen återkommande fört upp diskussionen om att fördjupa den ekonomiska och monetära unionen (EMU), bl.a. med en ökad samordning av den ekonomiska politiken. Detta anser jag att regeringen med all kraft ska motverka. Centralstyrningen i EU ska begränsas, vilket betyder att medlemsländerna ska få behålla makten över sin egen ekonomiska politik.

Jag anser därmed att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2013/14:U13 (MP) yrkande 1 om att förebygga framtida ekonomiska kriser.

5. Ekonomiska och monetära unionen (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Sverige har i enlighet med den nuvarande EU-förordningen och i enlighet med sitt medlemskap i EU en formell och rättslig skyldighet att gå med i den tredje etappen av EMU och införa euron som valuta. Sverige har till skillnad från exempelvis Storbritannien och Danmark inte ett formellt undantag från detta. Därför måste Sverige förhålla sig till ett eventuellt framtida medlemskap i EMU:s tredje etapp och ha synpunkter på det som i dag är att betrakta som EMU-områdets angelägenheter.

Jag anser därmed att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2013/14:U12 (SD) yrkande 17 om att införa ett permanent svenskt undantag för EMU och euron som valuta.

6. Europeiska investeringsbanken (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Jag motsätter mig att Sverige ska delta i en ökning av Europeiska investeringsbankens kapital. Risken, beroende av bankens resultat, utlåningspolitik och finansiella ställning, blir för svenskt vidkommande alltför hög. Det förefaller som en olycklig princip att öka statsskulden för att låna ut medel till tredje part.

Jag anser därmed att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2013/14:U12 (SD) av yrkande 19 om Europeiska investeringsbanken.

7. Skatt på finansiella transaktioner (S)

Fredrik Olovsson (S), Pia Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Sven-Erik Bucht (S), Ardalan Shekarabi (S) och Ann-Kristine Johansson (S) anför:

Vi anser att man bör pröva någon form av beskattning av finanssektorn som dels bidrar till välfärdens finansiering, dels förbättrar finansmarknadernas funktionssätt. Tänkbara alternativ är en finansiell aktivitetsskatt eller en finansiell transaktionsskatt. Vi kan tänka oss att pröva en finansiell transaktionsskatt om den grundas på internationella överenskommelser där de huvudsakliga finansmarknaderna ingår.

Oavsett utformningen av en sådan skatt ska intäkterna ovillkorligen gå till respektive medlemsstat. Det nu aktuella initiativet om ett fördjupat samarbete mellan elva medlemsstater om en finansiell transaktionsskatt lever dock inte upp till dessa målsättningar, och Sverige ska därför inte delta i det fördjupade samarbetet. Regeringen har ansvaret för att i det fortsatta förhandlingsarbetet förvissa sig om att svenska företags valutasäkring och svenska företagsfinansieringar inte omfattas av skatten.

Vi anser därmed att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2013/14:U11 (S) yrkande 4 om en skatt på finansiella transaktioner.

8. Skatt på finansiella transaktioner (MP)

Per Bolund (MP) anför:

Mot bakgrund finanskrisen har frågan om en skatt på finansiella transaktioner fått förnyad aktualitet. EU-kommissionen presenterade i september 2011 ett förslag på en skatt på omsättningen av aktier, fondandelar och obligationer och beräknar att denna skulle ge årliga inkomster på drygt 57 miljarder euro, samt minska instabiliteten på finansmarknaden. Intäkterna ska användas till gröna investeringar, för förnybar energi och hållbara transporter, som stimulerar jobb, främst i fattigare delar av EU. EU ska fatta beslut om hur intäkterna används för dessa syften.

Det är djupt beklagligt att den svenska regeringen agerar bromskloss och aktivt motverkar en reform som syftar till att skapa en långsiktigt stabil ekonomi, där investeringar i den reala ekonomin ges företräde framför spekulationer i finansiella instrument.

Jag anser därmed att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2013/14:U13 (MP) yrkande 2 om att begränsa spekulationer på finansmarknaden och yrkande 9 om att införa en skatt på finansiella transaktioner inom EU.

9. Skatt på finansiella transaktioner (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Frågan om en internationell finanstransaktionsskatt är relevant ur minst två aspekter. Dels är skattepolitiken en nationell angelägenhet, dels skulle en sådan skatt resultera i kapitalflykt till andra finanscentrum utanför EU och i förlängningen minska hela EU:s BNP. En sådan skatt kan i princip endast införas globalt, eller inte alls. Motionärerna vänder sig därför emot en skatt på finansiella transaktioner inom EU.

Jag anser därmed att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2013/14:U12 (SD) yrkande 20 om finansiella transaktioner.

10. EU:s budget (MP)

Per Bolund (MP) anför:

Sedan flera år tillbaka pågår ett arbete med att försöka komma till rätta med problem gällande korrektheten i hur EU:s pengar används, såväl inom EU-kommissionen som i medlemsstaterna. Revisionsrätten kan dock fortfarande inte avge något ordentligt intyg om hur EU hanterar alla penningtransaktioner. Sverige borde agera mer för att oegentligheter med EU-medel ska bekämpas.

Jag anser därmed att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2013/14:U13 (MP) yrkande 3 om att Sverige måste ta initiativ för att ytterligare bekämpa oegentligheter i EU.

11. EU:s budget (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Regeringen bör motverka varje försök under det kommande året att använda svenska skattemedel för att finansiera biståndsprojekt i andra EU-länder inom ramen för sammanhållningspolitiken. Inget medlemsland bör få tillgång till EU:s strukturfonder om inte landet i fråga kan visa att det inte förekommer korruption eller felanvändning av EU:s medel. Hårdare krav ska även införas på kontroller och redovisning av EU:s medel innan utbetalning.

Jag anser därmed att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2013/14:U12 (SD) yrkande 28 om att regeringen ska verka för en avveckling av sammanhållningspolitiken samt att budgetrestriktivitet iakttas när det gäller användningen av EU:s budget.

Särskilt yttrande

Utvecklingen inom Europeiska unionen

Ulla Andersson (V) anför:

I skrivelsen redogörs bl.a. för hur EU-samarbetet under 2013 till stor del har präglats av det besvärliga ekonomiska läget och arbetet med fördjupningen av EMU, särskilt uppbyggnaden av en bankunion. Men anledning av detta vill jag framföra följande.

Orsakerna till den ekonomiska krisen i EU är komplexa och sammanflätade, men har samtidigt avslöjat betydande brister i det finansiella systemet. Eurokrisen är en strukturell kris som har sin grund i att valutaunionen låser fast länderna i en gemensam penning- och valutapolitik, samtidigt som de saknar nationella centralbanker som kan agera som långgivare i sista instans. Detta har lett till budgetunderskott och akuta statsfinansiella problem i en del länder i form av kraftigt stigande räntor på deras statsobligationer. Den förda politiken har alltså snarast förlängt och fördjupat den ekonomiska krisen.

Krisen visar en brist på demokratisk legitimitet när det gäller EU- och EMU-länderna. En bankunion riskerar att förstärka EU:s makt på medlemsstaternas bekostnad och att medborgare i Sverige tvingas betala till krisande banker i andra länder. Jag anser att det behövs betydligt kraftigare åtgärder för att trygga den finansiella stabiliteten. En sådan åtgärd är att införa en lag om bankdelning som separerar traditionell bankverksamhet från spekulativ investmentverksamhet. För vissa former av spekulativa verksamheter behöver förbud, reglering och tillsyn skärpas ytterligare.

Elva euroländer har inlett ett fördjupat samarbete för att kunna införa en skatt på finansiella transaktioner. Syftet är bl.a. att täcka kostnader för eurokrisen och att avskräcka från transaktioner som inte förbättrar finansmarknadernas effektivitet. EU-kommissionen har därför utarbetat ett förslag till en sådan skatt. Jag vill att en sådan transaktionsskatt införs i Sverige i samband med att länderna i det fördjupade samarbetet inför den. På det sättet kan spekulativt beteende på de finansiella marknaderna motverkas, och resurser styras till mer långsiktiga investeringar i den reala ekonomin.

Jag tar avstånd från en utveckling som beskär den nationella beslutanderätten över finanspolitiken inom EU. Priset för den förda krishanteringens är att krisen blir allt djupare som social, demokratisk och politisk kris.